

HITTEPROTOCOL FNV 2021

WAT MOET MIJN WERKGEVER DOEN ALS ER HITTE VOORSPELD IS?

Werken in de hitte komt in Nederland steeds regelmatig voor. De stijging van de gemiddelde buitentemperatuur heeft ervoor gezorgd dat hitte vaker optreedt en aanhoudt. Een jaar met een paar tropische dagen is geen uitzondering meer. Daarnaast neemt het aantal zonuren en de daarbij behorende zonnestraling toe, zodat auto's en busjes zonder airco vaker kunnen veranderen in een broeikas. Werkenden worden steeds meer geconfronteerd met een omgevingstemperatuur die niet goed is voor de gezondheid en veiligheid. In dit protocol kun je lezen wat een goede werkgever minimaal hoort te doen als je regelmatig het risico loopt dat je werkomgeving te warm is.

BUSJE ZONDER AIRCO = BROEIKAS

Wanneer is het volgens de wet te heet op de werkplek?

De wet schrijft voor dat het te warm is als werkenden door de temperatuur van de werkomgeving gezondheidsschade oplopen. Dit betekent dat er geen maximumtemperatuur is die voorschrijft wanneer het te heet is. Wat de omgevingstemperatuur met de gezondheid van werkenden doet en de stand van de wetenschap daarover is de maat waarmee de overheid meet. Werkgevers moeten daarom verplicht inventariseren of hitte een risico kan zijn op de werkplek, ze moeten maatregelen nemen om gezondheidsschade door hitte te voorkomen én ze moeten monitoren of werkenden gezondheidsklachten krijgen tijdens het werk. De werkgever moet altijd nagaan of preventie daadwerkelijk helpt om het doel te bereiken.

Hoe weet ik of mijn werkomgeving te warm is?

Het belangrijkste is dat je goed in de gaten houdt wat het werkklimaat met jouw gezondheid doet. Kun je gezond werken of heb je last van gezondheidsklachten die mogelijk komen door oververhitting of hitte-uitputting? De werkgever is namelijk verplicht in zulke gevallen het werk of de werkomstandigheden aan te passen.

GEZONDHEID EN VEILIGHEID ZIJN LEIDEND

Metten is ook mogelijk. Een veelgebruikte methode om hiterisico's in de buitenlucht in te schatten is het bepalen van het wetenschappelijk erkende WBGT getal. Wanneer je het WBGT getal vervolgens vergelijkt met de kleding die je draagt en de zwaarte van de activiteit die je uitvoert, kun je een indruk krijgen over de geschiktheid van het werkklimaat. Met behulp van de gratis FNV werkklimaat applicatie kun je dit eenvoudig bepalen. Vraag de preventiemedewerker om de temperatuur en de luchtvochtigheid op de werkvloer te meten.

WAAROM IS ER GEEN MAXIMUMTEMPERatuur IN DE WET?

Een ongezonde omgevingstemperatuur is niet eenvoudig vast te leggen, omdat deze grofweg afhankelijk is van drie factoren. Allereerst beïnvloeden omgevingsfactoren als temperatuur, relatieve luchtvochtigheid, de luchtsnelheid en de zonnestraling hoe makkelijk je kunt afkoelen. Ten tweede bepalen werkfactoren als bedrijfskleding en de benodigde fysieke inspanning hoeveel verkoeling je nodig hebt. Ten derde zorgt de individuele gezondheid ervoor dat je meer of minder last hebt van hitte. Of de werkomgeving te warm is, kan dus alleen bepaald worden door te monitoren of medewerkers gezond en veilig kunnen blijven functioneren. De wetenschappelijke onderbouwde WBGT index, die ook gebruikt wordt in de gratis FNV werkklimaat applicatie, is hiervoor een goede methode.

Waarom is het belangrijk dat mijn werkgever ingrijpt bij hitte?

Werken in de hitte is niet een kwestie van comfort: het kan je gezondheid schaden en is in het verkeer een veiligheidsrisico. Je kunt ziek worden door oververhitting, uitgeput raken of wanneer je jouw gezondheidsklachten negeert zelfs een hitteberoerte krijgen. Daarnaast belemmert hitte het werk zelf. Je uithoudingsvermogen neemt af, je alertheid wordt minder en er treedt concentratieverlies op. Iets wat verder verergert als je korter of slechter slaapt door hoge nachttemperaturen. Werken in de hitte is daarom met name in het verkeer een veiligheidsrisico, omdat de kans op ongelukken tijdens een hittegolf groter is. Een koerier moet niet alleen zelf uitgerust zijn, maar ook voorbereid zijn op afwijkend gedrag door andere weggebruikers die last hebben van de hitte.

HAASTEN EN HITTE GAAN NIET SAMEN!

Wat kan ik van mijn werkgever verwachten?

De werkgever is verplicht om vooraf te inventariseren waar en wanneer warmte een probleem kan zijn tijdens het verrichten van werk. Dit moet in samenspraak met medewerkers op de werkvloer, de ondernemingsraad en de personeelsvertegenwoordiging hebben instemmingsrecht. Als warmte een risico is, denk aan werken in de buitenlucht, geen airco in het vervoersmiddel of (beperkte) klimaatbeheersing in een gebouw, moet vervolgens een plan van aanpak gemaakt worden waarin maatregelen staan om problemen te voorkomen. Tezamen moet dit schriftelijk vastgelegd worden in de risico inventarisatie en evaluatie (RI&E). Bijzondere aandacht moet daarbij uitgaan naar werkenden die door persoonlijke kenmerken extra kwetsbaar zijn voor werken in de hitte. Met name diabetespatiënten, hartpatiënten, zwangere werkenden, werkenden met longaandoeningen en werkenden die medicijnen tegen onder meer hoge bloeddruk gebruiken. De bedrijfsarts moet hierover adviseren.

VOORBEREIDEN OP HITTE KAN ALTIJD EN MOET VOORAF.

OVERVERHITTING HOE HERKEN JE HET?	HITTE-UITPUTTING HOE HERKEN JE HET?
<ul style="list-style-type: none">• Vermoeidheid• Concentratieverlies overdag• Hoofdpijn• Duizeligheid• Spierpijn• Opgezwollen enkels (oedeem)• Jeukende blaasjes (warmte uitslag)	<ul style="list-style-type: none">• Flauwvallen• Kramp• Snelle hartslag• Hevig zweten• Een bleke huid

(Bron: RIVM)

Wanneer hitte verwacht wordt, moet de werkgever ervoor zorgen dat alles gereedstaat, zodat het vooraf opgestelde plan voor hitte ook op tijd uitgevoerd kan worden. Daarnaast is het belangrijk dat alle werkenden op de hoogte zijn van deze maatregelen. Tot slot moet de werkgever er rekening mee houden dat wanneer hitte optreedt, de (voor)genomen maatregelen onvoldoende kunnen zijn. De werkgever moet daarom goed opletten of de werkenden daadwerkelijk gezond kunnen blijven werken en voorbereid zijn op het treffen van aanvullende maatregelen als dat vanwege de gezondheid of veiligheid nodig is. Als het nodig is kan de bedrijfsarts hierover adviseren.

Een overzicht van concrete maatregelen die een goede werkgever in de Transport en Logistiek hoort te treffen vind je op de volgende pagina's. Voor werken in de buitenlucht als koerier wordt op twee vlakken onderscheid gemaakt:

1. Aanhoudende en extreme hitte
2. Wel of geen airconditioning in het vervoersmiddel

Er is sprake van aanhoudende hitte in de buitenlucht als het KNMI vanwege hitte code geel afgeeft. We spreken van extreme hitte in de buitenlucht als het KNMI vanwege hitte code oranje afgeeft. De weergegeven maatregelen zijn minimumvoorschriften, waarbij de maatregelen voor extreme hitte aanvullend zijn op de maatregelen bij extreme hitte. Het is echter aan te bevelen om ook al bij temperaturen boven de 25°C maatregelen te treffen wanneer je bijvoorbeeld als koerier fysiek werk verricht. Bij bewegen produceert je lichaam warmte die afgevoerd moet worden, zodat je slechter met hitte kan omgaan.

Of er sprake is van hitte op een binnenlocatie hangt van de (mogelijkheden tot) klimaatbeheersing. Voor een binnenlocatie geldt dat je minimaal maatregelen moet treffen als je code oranje krijgt in de FNV werkklimaat applicatie.

Wanneer de lokale of persoonlijke situatie dat vraagt, moet de werkgever meer of eerder maatregelen treffen.

Niet de kleurcode, maar jouw gezondheid en veiligheid is leidend!

WANNEER GEEFT HET KNMI SIGNAAL VOOR CODE GEEL OF CODE ORANJE?

Als aan minimaal één van de volgende criteria wordt voldaan, kan het KNMI besluiten tot het afgeven van een waarschuwingssignaal vanwege hitte.

CODE GEEL	CODE ORANJE
Hitteplan (4 dagen maximum temperatuur $\geq 27^{\circ}\text{C}$), na consultatie RIVM	3 dagen op rij met maximum temperatuur van $\geq 34^{\circ}\text{C}$
Maximumtemperatuur $\geq 35^{\circ}\text{C}$	2 dagen op rij met maximum temperatuur van $\geq 36^{\circ}\text{C}$
Windchill $< -15^{\circ}\text{C}$	2 dagen op rij met maximum temperatuur van $\geq 36^{\circ}\text{C}$ Windchill $> -20^{\circ}\text{C}$

MAATREGELEN VOORAFGAAND AAN HET OPTREDEN VAN HITTE

Uitvoeren van RI&E voor warmtebelasting. Iedere werkomgeving moet meegenomen. Denk aan auto, buitenlucht in het algemeen of kantoor. Opstellen RI&E moet in samenspraak met medewerkers op de werkvloer. OR en PVT heeft instemmingsrecht.

Plan van Aanpak opstellen met maatregelen om belasting door warmte weg te nemen met structurele maatregelen of indien dat niet mogelijk is te beheersen. Het risico op warmtebelasting moet altijd beheerst worden, wegnemen van oorzaak mag in investeringsplan. Opstellen Plan van Aanpak moet in samenspraak met medewerkers op de werkvloer. OR en PVT heeft instemmingsrecht.

Een draagbare en betrouwbare temperatuur en luchtvochtigheidsmeter ter beschikking stellen aan de preventiemedewerker. Als uit de RI&E blijkt dat warmtebelasting een mogelijk risico is, moet de preventiemedewerker in staat zijn om het werkklimaat op de werkvloer te meten.

Werkenden voorlichten over risico's van hitte tijdens het werk; welke maatregelen worden wanneer genomen en naar wie kan je stappen als je (meer) last hebt van werken in de hitte. Voorlichting moet doeltreffend zijn. Houd bijvoorbeeld rekening met werknemers die de taal niet goed beheersen. Daarnaast moet duidelijk zijn wie de preventiemedewerker is en dat deze op verzoek het werkklimaat kan meten.

Medewerkers erop wijzen dat als zij zelf verwachten gevoeliger te zijn voor hitte dan gemiddeld, dit te bespreken met bedrijfsarts. De bedrijfsarts kan de werkgever vertellen wat jij nodig hebt zonder je medische gegevens te delen.

Passende werkkleding voor werken in de hitte paraat hebben. Dun, luchtig en beschermend tegen zonnestraling.

Materieel voor maatregelen paraat hebben. Airco, ventilator, zonwerende schermen e.d.

Oplossingen paraat hebben als er minder werk per werkende uitgevoerd kan worden vanwege hitte. Optreden van hitte valt in de risicosfeer van de werkgever en het is daarom de verantwoordelijkheid van de werkgever om hierop in te kunnen spelen.

Controleer en repareer klimaatbeheersingssystemen in gebouw en vervoersmiddelen.

Verantwoordelijke(n) aanstellen voor anticiperen en uitvoeren van maatregelen in geval van hitte. Medewerkers moeten tijdig geïnformeerd worden over maatregelen en organisatie moet klaar staan om maatregelen uit te kunnen voeren.

Nieuwe gebouwen worden hittebestendig opgezet.

Klimaatbeheersing oude gebouwen wordt verbeterd. Denk aan toepassingen als luchtkoeling (airco), ventilatie, zonwerend glas, zonwering (buiten is beter dan binnen). Zorg ervoor dat werkenden deze (in overleg met elkaar) zelf kunnen bedienen. Voorkom ontwikkelen tocht.

Nieuwe vervoersmiddelen die gebruikt worden voor koeriersdiensten en pakketbezorging uitrusten met airco. Goede klimaatbeheersing is belangrijk voor het gezond en veilig uitvoeren van dit fysieke werk waarbij alertheid noodzakelijk is.

Warmte producerende apparaten in andere ruimte plaatsen. Warmte komt niet alleen van buiten. Eventueel kan warmte van apparaten gescheiden afgezogen worden.

MAATREGELEN VOOR KOERIERS ONDERWEG ALS HET KNMI CODE GEEL OF ORANJE AFGEeft VOOR HITTE

Iedere koerier

Rust vervoersmiddelen voorafgaand aan dienst uit met een gevulde koelbox of koelkast of verstrek deze op het distributiepunt.

Maak mogelijk dat pauze in koele ruimte kan plaatsvinden.

Verstrek en draag geschikte (bedrijfs)kleding. Dun, luchtig en zonwerend. Verstrek een pet indien nodig.

Verstrek pauzes van minimaal 15 minuten.

Met airco

Verlaag de hoeveelheid werk met 20% en communiceer dat naar medewerkers.

Verstrek extra pauzes (minimaal 1 pauze na elk uur verricht werk)

Verstrek extra pauzes (minimaal 1 pauze na elke 45 minuten verricht werk)

Verlaag de hoeveelheid werk met 30% en communiceer dat naar medewerkers.

Zonder airco

Verlaag de hoeveelheid werk met 30% en communiceer dat naar medewerkers.

Verstrek extra pauzes (minimaal 1 pauze na elke 45 minuten verricht werk)

Niet bezorgen op het heetst van de dag (14-16 uur). Indien wijziging werktijden niet samengaat met afspraken over werktijden, valt een eventueel kortere werktijd in risicosfeer werkgever.

Verlaag de hoeveelheid werk met 50% en communiceer dat naar medewerkers.

Maximaal 30 minuten aaneengesloten werken afwisselen met 30 minuten of meer pauze in koele ruimtes.

Niet bezorgen op het heetst van de dag (13-17 uur). Indien wijziging werktijden niet samengaat met afspraken over werktijden, valt een eventueel kortere werktijd in risicosfeer werkgever.

LICHAMELIJKE ACTIVITEITEN ZIJN BIJ HITTE EXTRA ZWAAR. DAARNAAST IS HITTE VOOR KOERIERS ÉN ANDERE VERKEERSDEELNEMERS EEN VEILIGHEIDSRISICO OMDAT DIT JE MINDER ALERT KAN MAKEN.

MAATREGELEN OP BINNENLOCATIE ALS KLIMAAT TE WARM IS

Stimuleer voldoende vocht en zout opname door dit meer en vaker te verstrekken aan werkenden. Door iets extra's te verstrekken, kun je ook je waardering uitspreken naar medewerkers.

Maak mogelijk dat pauze in koele ruimte kan plaatsvinden.

Verstrek en draag geschikte (bedrijfs)kleding. Dun, luchtig en indien nodig beschermend tegen zonnestraling.

Demp warmte producerende verlichting waar dit kan.

Schakel warmte producerende apparaten zoveel mogelijk uit of gebruik deze enkel aan het begin van de werkdag.

Laat het gebouw aan de randen van de dag afkoelen door extra te ventileren. Eerder het gebouw openen en ventileren kan een verschil maken voor de hele werkdag.

Koel platte daken door deze nat te maken.

Verlaag de hoeveelheid werk met minimaal 20% en communiceer dat naar medewerkers. Verlaag het werktempo verder als de warmtebelasting van werkenden te hoog blijft of als warmte toeneemt.

Verstrek pauzes van minimaal 15 minuten.

Verstrek extra pauzes (minimaal 1 pauze na elk uur verricht werk). Verkort de aaneengesloten werktijd en verleng de pauzes als de warmtebelasting van werkenden te hoog blijft of als warmte toeneemt.

Stel fysiek zware taken uit of verplaats deze naar het koelste gedeelte van de dag.

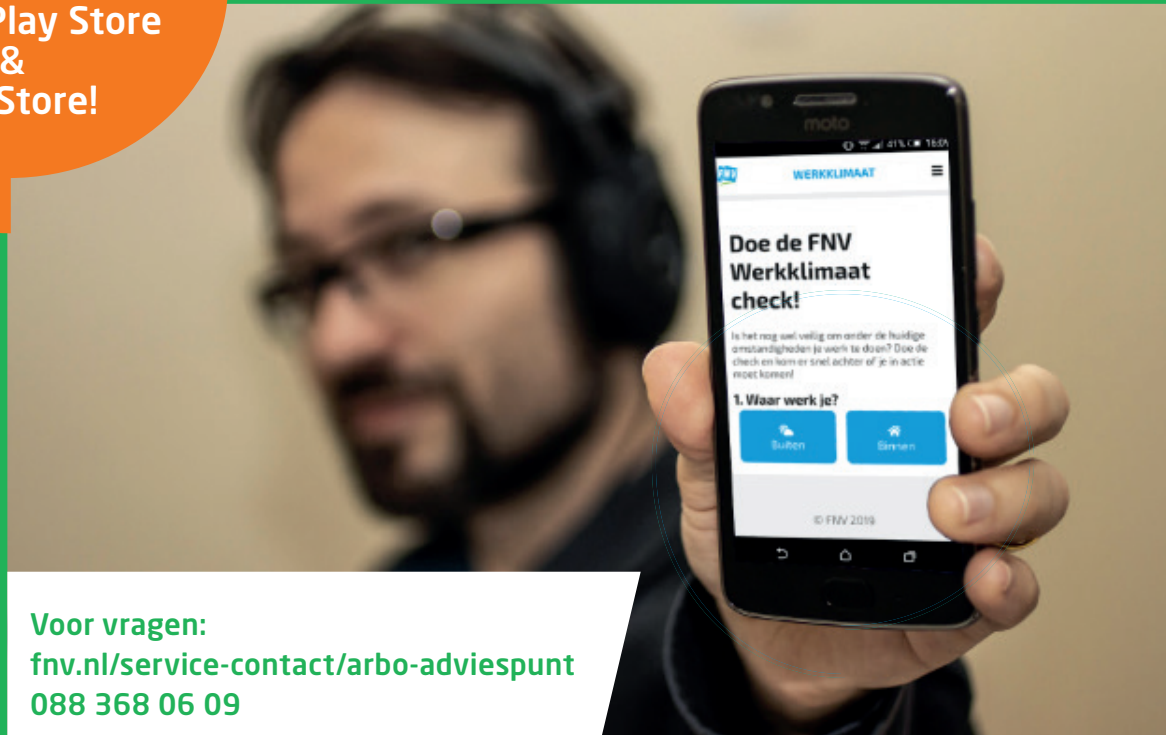
KOM JE ER NIET UIT MET WERKGEVER?

Weigert je werkgever of je leidinggevende om de afgesproken en/of noodzakelijke maatregelen uit te voeren?

1. Ga eerst met je collega's hierover in gesprek, betrek de preventiemedewerker en stap samen naar de leidinggevende om aan te kaarten dat de warmtebelasting te hoog is en dat er voor jouw gezondheid en veiligheid doeltreffende maatregelen moeten worden getroffen. Je kunt daarvoor informatie van de FNV en het RIVM gebruiken. Met de gratis FNV werkklimaat applicatie kun je eenvoudig bepalen of het werkklimaat voldoet. Je kunt de preventiemedewerker vragen om de temperatuur en de luchtvochtigheid op de werkvloer te meten.
2. Stap naar de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging.
3. Informeer de vakbond, via je vakbondsbestuurder of het Arbo-Adviespunt van de FNV.
4. Bespreek samen met je collega's en de vakbond op welke manier je de werkgever tot andere (betere) gedachten kunt brengen en maak een plan om dit te realiseren.
5. Als je er niet uit komt, kun je met de vakbond, als OR/PVT of als individu een melding doen bij de inspectie SZW. Meldingen van werknemersorganisaties (vakbonden en OR) worden door de inspectie met prioriteit opgepakt. Trek daarom zoveel mogelijk gezamenlijk met je collega's op.
6. Mocht er acuut gevaar zijn voor je gezondheid of veiligheid: artikel 29 van de Arbeidsomstandighedenwet geeft werknemers onder bepaalde omstandigheden het recht om het werk te onderbreken. Er moet dan wel sprake zijn van ernstig en onmiddellijk dreigend gevaar voor de gezondheid of veiligheid. Ook moet je bij je leidinggevende melden dat je het werk onderbreekt en waarom.

DRUK OEFEN JE HET BEST SAMEN UIT!

Download
de FNV
Werkklimaatapplicatie
gratis in de
Google Play Store
&
App Store!

Voor vragen:
fnn.nl/service-contact/arbo-adviespunt
088 368 06 09

**VOOR MEER INFORMATIE OVER FNV TRANSPORT EN LOGISTIEK,
GA NAAR [WWW.FNV.NL/TRANSPORT](https://www.fnn.nl/transport)**